

Inhoudsopgave

[INLEIDING](#)

[A. INCIDENTEN EN VERSCHIJNINGSVORMEN](#)

- 1. [Schelden en brieven](#)
- 2. [Brochures en pamfletten](#)
- 3. [Bekladding/ hakenkruizen/ stickers](#)
- 4. [Begraafplaatsen, monumenten, synagogen](#)
- 5. [Media](#)
- 6. [Internet](#)
- 7. [Sport](#)
- 8. [Religie](#)
- 9. [Georganiseerd extreem-rechts](#)

[B. BESTRIJDING](#)

- 1. [Algemeen](#)
- 2. [Rechtszaken](#)

[C. BEOORDELING](#)

OVERZICHT ANTISEMITISCHE INCIDENTEN IN NEDERLAND 1998

Samengesteld door het Centrum Informatie en Documentatie over Israël

Jaarlijks stelt CIDI een overzicht samen van antisemitische incidenten in Nederland. Deze rapportage is slechts een indicatie van het aantal uitingen van antisemitisme, omdat alleen die incidenten opgenomen kunnen worden die - hetzij bij het CIDI hetzij bij één van de vele antidiscriminatie bureau's in Nederland - gemeld worden. Lang niet alle antisemitische voorvallen die zich in Nederland voordoen worden gemeld. Vaak omdat men niet op de hoogte is van deze mogelijkheid, vaak ook omdat men in de veronderstelling leeft dat het geen zin heeft. Overigens zijn van de gemelde incidenten lang niet alle even ernstig.

Het is van belang zoveel mogelijk incidenten te melden. Overzichten en rapportages over antisemitisme en alle andere vormen van discriminatie zijn het voornaamste instrument waarop de Nederlandse overheid en antidiscriminatie instellingen hun beleid kunnen afstemmen om deze abjecte fenomenen te bestrijden.

Zoals elk jaar geeft het overzicht ook informatie over andere vormen van racisme voor zover die van betekenis is voor het algemeen leefklimaat in ons land en over het voorkomen van en de strijd tegen racisme, vreemdelingenhaat en antisemitisme.

In 1997 concludeerde CIDI een duidelijke stijging van gemelde incidenten ten opzichte van 1996. Voor wat betreft 1998 kan geconcludeerd worden dat er geen toename van antisemitische incidenten wordt waargenomen ten opzichte van 1997. Verheugend is het grote verlies van de extreem-rechtse partijen bij de gemeente- en parlementsverkiezingen in 1998. Zij zijn met slechts 2 zetels in twee gemeenteraden vertegenwoordigd.

De indeling van dit overzicht is als volgt. Het bestaat uit drie hoofdstukken: (A) Incidenten en verschijningsvormen, (B) Bestrijding en (C) Beoordeling. Het eerste hoofdstuk is weer onderverdeeld in paragrafen die soorten incidenten en verschijningsvormen weergeven.

A. INCIDENTEN EN VERSCHIJNINGSVORMEN

1. Schelden en brieven

8 januari - Een inwoner van Amsterdam meldt een burenruzie. De melder heeft een kantoor met een Joodse naam. De bovenbuurman scheldt hem uit voor "klerejood" en "kankerjood". Ruzie loopt uit op geweld. Melder wil alleen melding maken van het incident.

februari/december - Op 4 mei meldt een bewoner van een flat in een klein dorp bij Amsterdam sinds februari lastig gevallen te worden door zijn buurman. Deze scheldt door de telefoon "vuile kankerjood", "ik zal je graag wegtreiteren", "ik zal jullie allemaal wel te pakken nemen, ook al moet ik er vijf jaar voor in de bak". Zijn deur wordt met verf besmeerd. De man blijft het gezin bedreigen en blijft schelden. In juni bedreigt hij één van de kinderen en zegt in de tuin: "Over een half jaar vind je je vader in een plas bloed". Twee weken later scheldt hij melder weer uit voor "kankerjood". Van alle voorvallen is melding gedaan bij de politie en er is proces-verbaal opgemaakt. De woningbouwvereniging is zich bewust van de ernst van de zaak en probeert de man uit te zetten. De man is al eens eerder uit zijn woning gezet wegens het treiteren van zijn burens. Met de mededeling dat hij opnieuw uit zijn woning gezet zal worden is hem nu deze flat toegewezen. De woningbouwvereniging start een spoedprocedure om hem uit te zetten. Begin december gebeurt dat ook.

19 maart - Een inwoner uit Utrecht ontvangt antisemitische post met onduidelijke teksten. Op een pagina valt bv. te lezen: 'Celebrate the destruction of Israel' en 'Jew, lusy motherfucking go home'. Niet bekend is of de ontvanger Jood is.

19 maart - Bij het antidiscriminatie bureau Amsterdam meldt een man bespogen te zijn door jongeren. Zij schelden hem uit voor Jood. De man liep in een buurt van Amsterdam waar veel Joden wonen. Melder wil verder geen actie.

23 maart - CIDI ontvangt per post antisemitische pornografie van dezelfde schrijver die al jaren dergelijke brieven aan Joodse instellingen verzendt. Later in het jaar ontvangt CIDI wederom van dezelfde schrijver antisemitische pornografie. De inhoud van zijn brieven bestaan altijd uit pornografische afbeeldingen. Hij doet ze vergezeld gaan van antisemitische opmerkingen. Elke hoofdletter is in het rood geschreven.

4 mei - Een Joodse inwoner van Alkmaar meldt bij het antidiscriminatie bureau Alkmaar door zijn medebestuurders van een atletiekvereniging gediscrimineerd te worden. Vaak moet hij Jodenmoppen aanhoren. Melder treedt af als bestuurslid. Het bestuur laat in de daarop volgende correspondentie weten niets slechts bedoeld te hebben. Zij wisten zelfs niet dat melder Joods is. Zij beloven hem in de toekomst een discriminatie vrije omgeving.

15 mei - Tijdens een bridgewedstrijd in Amstelveen gebruikt een speler een speeltechniek, die door een bekende bridgejournalist beschreven is. Zijn tegenspeelster merkt dat op, waarop de speler reageert met de woorden: "Oh, daar wil ik helemaal niet mee geassocieerd worden. Die Jodenkop". De tegenspeelster, de vriendin van de journalist, vraagt de man om zich bekend te maken. Dat weigert hij. Later in de bar wil hij wel zijn excuses aanbieden, maar wil zich nog steeds niet bekend maken. De vriendin accepteert dat niet. Er is aangifte gedaan.

mei - Een medewerker van de belastingdienst Haarlem signaleert een belastingaangifte met de tekst: "Joden zijn ongewenste vreemdelingen". De dader wordt door de afdeling Bijzondere Wetten (afdeling die zich bezig houdt met discriminatiezaken) van de politie in Haarlem bezocht. Hij blijkt een verwarde, oude man te zijn. De melding komt van het antidiscriminatie bureau Haarlem.

9 juni - Bij het politiebureau Alkmaar meldt een vrouwelijke inwonster van Alkmaar uitgescholden te zijn. Tegen haar is gezegd: "Hitler is vrij" en "Joden moeten worden afgevoerd". Het incident wordt door het antidiscriminatie bureau Alkmaar bij CIDI gemeld. De politie mag niet meer dan deze gegevens vrij geven. Niet bekend is of meldster Joods is. Ook is niet bekend door wie en in welke omstandigheden de opmerkingen zijn gemaakt.

10 augustus - Een Joodse inwonster uit Enschede meldt bij CIDI het volgende incident. Zij werkte twee jaar in een horecagelegenheid. Na haar vertrek hoort zij van haar ex-collega's dat de kok diverse antisemitische opmerkingen over haar had gemaakt. Tijdens een gesprek met haar ontkent hij, maar heeft het nog wel over Jodenstreken. Hij ziet daar geen kwaad in omdat, zegt hij, in de streek waar hij vandaan komt de uitdrukking 'Jodenstreken' gewoon taalgebruik is. Verder zegt hij dat hij niet bedoeld had haar te kwetsen. Meldster ziet af van aangifte.

21 augustus - In Wedde wordt in een huis-aan-huis-blad een ijzeren Hitlerkop aangeboden. In een telefoongesprek met CIDI wil verkoopster niet ingaan op de reden van verkoop en ook niet op de vraag hoe de kop in haar bezit is gekomen.

eind augustus - Een Joodse inwoner van Amsterdam solliciteert met een brief en zijn curriculum vitae op een vacature. De vacature stond in het ochtendblad *De Volkskrant*. De adverteerder reageert telefonisch en vraagt de werkzoekende of hij Joods is, hetgeen hij uit diens cv had geconcludeerd. Na bevestiging door melder zegt adverteerder: "ik wil eigenlijk niet met Joden samenwerken". Op de vraag waarom niet antwoordt hij dat hij altijd zeer pro-Palestijns is geweest en dat Joden te assertief te zijn. Melder rapporteert aan het antidiscriminatie bureau Amsterdam en doet aangifte. Krijgt geen reactie. Melder wil verder geen actie ondernemen.

1 september - Een Joodse inwoner in één van de kuststeden van de provincie Zuid-Holland meldt al anderhalf jaar lastig gevallen te worden op zijn antwoordapparaat. Hij wordt o.a. uitgemaakt voor Jodentuig. Een aantal liedjes is bedreigend. Via nummerweergave op zijn telefoon is melder op de hoogte van de identiteit van de persoon. Er is aangifte gedaan. Omdat er verder weinig gebeurt tracht hij met een advocaat via zijn rechtsbijstandsverzekering de politie tot actie te bewegen.

5 september - Een inwoner van Eibergen meldt bij CIDI het volgende. Kort voor sluitingstijd doet hij in de plaatselijke boekhandel een boodschap. Het pinapparaat van de winkelier weigert dienst, waarop deze zegt: "Die lui rekenen wel 120 gulden voorrijkosten....Joden zijn het". Melder reageert daarop met: "Dat klinkt niet erg vriendelijk". De winkelier beaamt dat: "Nee, dat mag ik eigenlijk niet zeggen". Enkele dagen later ontmoet melder de winkelier opnieuw. Nog voordat eerstgenoemde iets kon zeggen maakt de winkelier zijn excuus voor zijn uitlating. Hij heeft niets tegen Joden, zegt hij. "Ik had dat nooit mogen zeggen. Het spijt mij zeer". Melder aanvaardt het excuus.

9 september - Een Joods gezin met zes kinderen uit Landsmeer wordt geterroriseerd door een vrouwelijke straatgenoot. Het gezin ontvangt dreigbrieven met scheldwoorden als 'klote Joden', 'kankerjoden', 'Joodje' en foto's met hakenkruisen. Op de muur van hun huis wordt een varkenskop afgebeeld. De man van het gezin is aangeklaagd omdat hij de vrouw zou hebben geslagen. Hij heeft nooit aangifte gedaan omdat de politie hem heeft gezegd dat

dat weinig zin zou hebben. De vrouw terroriseert ook anderen in de straat. CIDI adviseert toch aangifte te doen. Melder zou CIDI op de hoogte houden.

28 september - Melding bij het antidiscriminatie bureau Amsterdam. Op een terras in de binnenstad van Amsterdam begint een vrouw mensen uit te schelden. De melder van het incident scheldt zij uit voor "vuile Jood". De ober verzoekt de vrouw te vertrekken.

30 september - Melding bij het antidiscriminatie bureau Amsterdam. Een cafébezoeker laat zich regelmatig discriminerend uit over Joden, zoals: "internationale dievenbende", "zij die niet vergast zijn, moeten alsnog vergast worden". De melder die regelmatig hetzelfde café bezoekt vraagt het antidiscriminatie bureau advies over mogelijkheden hier iets tegen te doen.

2 oktober - De politie van Oss acht jongeren aan in de leeftijd van 21 tot 31 jaar wegens het roepen van "Sief Heil" en "vieze, vuile Joden". De politie sluit niet uit dat de groep te maken heeft met racistische leuzen - o.a. Nederland moet blank blijven - die een dag eerder op vijf panden in Oss waren aangebracht. De groep was twee weken eerder in een café gesignaleerd toen zij Nazi-liederen zongen en pamfletten uitdeelden.

16 november - Het Joods Cultureel Centrum te Amsterdam ontvangt een antisemitische brief. De brief begint met de zinsnede "Wederom ergeren wij ons aan de nazi-kop van Natanyahu, de grootste joodse zwendelaar die er is, die heeft bereikt dat alle sympathie voor Israel is verdwenen." Daarna zegt de briefschrijver alleen "respect te hebben voor de reguliere, hardwerkende joodse bevolking en gunnen hen het allerbeste". Daarna volgt een scheldkanonnade tegen de kolonisten "het grootste uitschot van de wereld dat geen enkel bestaansrecht heeft". De orthodoxe Joden zijn "parasieten welke klaplopen op de geldknip van de gewone bevolking...". Ze zien er vies uit, "dat zootje stinkt als de hel. Hopelijk komt de gewone man vroeg of laat tot het besef dat bovengenoemde handel de Dode Zee ingejaagd moet worden en dan zorgen dat ze nooit meer aan land kunnen komen".

november - Het antidiscriminatie bureau Haarlem meldt het volgende incident. Een Turkse werknemer van het bureau wordt terwijl zij op een bus wacht gepasseerd door een auto waar een man uit raampje hangt. Hij brengt de Hitlergroet en schreeuwt: "Heil Hitler".

29 december - Een Joodse inwoner van Amsterdam laat proces-verbaal opmaken van een antisemitisch incident in een vliegtuig Djerba-Amsterdam. Bij aankomst op Schiphol duwt een vrouwelijke passagier op onhebbelijke manier mensen aan de kant om haar handbagage uit de vakken boven de stoelen te halen. Bij vertrek had zij zich veel vakken toegeëigend. Melder zegt daar wat van. Haar reactie: "They should have gasses you all, they should have finished

what they started in the war, diese Judenkinder sind Schweinekinder". Vermoedelijk had zij gezien dat melder een koosjere maaltijd had besteld.

2. Brochures en pamfletten

29 januari - CIDI en een reisbureau in Amsterdam dat voornamelijk reizen naar Israel organiseert ontvangen een anonieme fax. Het beeldt een strip uit waarin de verdwenen bezittingen van in de oorlog vermoordde Joden wordt vergeleken met de volgens de pamfletten schrijver "bezittingen van de 1,5 miljoen Palestijnen die in 1948 met geweld uit hun land zijn verjaagd?? De cartoon beeldt Ronny Naftaniel (directeur CIDI) op een zeer antisemitische wijze uit.

maart/december - CIDI ontvangt in deze periode nog eens 7 faxen van dezelfde anonieme persoon. Teksten luiden o.a.: 'Joodse Nazi terreur. 1948-1998. 50 jaar. Bezetting en onderdrukking van de Palestijnen door Israel. De Nazi's van het M.O.' en naar aanleiding van de bomaanslagen door de groep van Bin Laden in augustus een cartoon van leidinggevende Joodse politici met daaronder de tekst: 'zij maken in de wereld de dienst uit. Had Bin Laden dan toch een beetje gelijk'.

3. Bekladdingen/hakenkruizen/stickers

Meldingen van bekladdingen met alleen hakenkruisen en andere nazi-symbolen zijn bij CIDI niet binnengekomen. Dat wil niet zeggen dat openbare gebouwen, tramhokjes, etc. niet beklad worden. Hieronder worden de gemelde bekladdingen genoemd, die een relatie met Joden leggen.

februari - Het antidiscriminatie bureau Zaanstreek meldt de bekladding van een glasbak in Krommenie met de leuzen 'AZ 4-ever, Kutjoden never'.

8 mei - Een niet-Joodse inwoner uit Alkmaar meldt dat op zijn berging in zijn flatgebouw groot 'Jood' gekerfd staat.

5 maart - Het antidiscriminatie bureau Alkmaar meldt de bekladding van een woonhuis met de leuze 'Hier wonen Joden', op de gevel van een zwembad een Davidster en op de kozijnen van weer en andere woning de leuze 'vrienden van Joden'. De bekladdingen vonden plaats rondom de opvoering van een toneelstuk in Alkmaar over de Tweede Wereldoorlog.

april - Het antidiscriminatie bureau Zaanstreek meldt de bekladding van een shoarmazaak in Zaandam (stad bij Amsterdam) met de tekst 'smerige Joden' en een Davidster.

14 april - Het antidiscriminatie bureau Alkmaar meldt de bekladding van een kantoorraam met 'Joden is een kutvolk'.

mei 1998 - Het huis van een Joodse burgemeester van een stad in de provincie Noord-Holland wordt beklad met hakenkruisen. De burgemeester handelt de zaak zelf af. Hij beschouwt het niet als een actie gericht tegen hem als Jood. Melding antidiscriminatie bureau Haarlem.

september - In de plaatsen Zandvoort/Aerdenhout wordt een heel spoor van hakenkruisen aangebracht. Melding antidiscriminatie bureau Haarlem.

24 september - Een shoarmazaak in Groningen is beklad met stickers: "Bevrijdt Europa van de Joden. NSDAP/AO Lincoln". Het is een sticker die al jaren lang in Nederland opduikt. Ook het politiebureau in Groningen in dezelfde buurt is beklad met dezelfde sticker. De eigenaar van de zaak wil geen aangifte doen. Hij heeft de stickers zelf verwijderd. In de buurt zijn alleen de shoarmazaak en het politiebureau beklad. Er is contact met tussen de politie en CIDI. De politie heeft weinig hoop de daders te vinden.

20 oktober - Bij het antidiscriminatie bureau Amsterdam meldt een Joodse inwoner van Amsterdam dat zijn deur beklad wordt met hakenkruisen en hij krijgt antisemitische briefjes in zijn brievenbus. De politie stelt een onderzoek in. Het onderzoek loopt nog.

4. Begraafplaatsen, monumenten, synagogen

12 september - Een synagoge in de provincie Gelderland wordt beklad. Op de rechter buitenmuur staan hakenkruisen met de tekst "Verboden voor Joden". Op de voordeur is geschreven "Juden raus". Van het gebeurde is proces-verbaal opgemaakt. Het CIDI verzoekt de politie in de regio alles in het werk te stellen de daders te vinden.

24 november - Het Joods monument in Meppel is beklad met hakenkruisen. Het in 1997 opgerichte monument ter nagedachtenis van de Joden uit Meppel die na de Tweede Wereldoorlog niet terugkeerden, is met een viltstift beklad, terwijl met een scherp voorwerp in de stenen is gekrast. Het is de tweede maal in enkele weken dat het monument is beklad. De Joodse gemeenschap heeft de bekladdingen laten verwijderen. De Joodse gemeenschap uit deze buurt wil geen aangifte doen.

5. Media

januari 1998 - Een lezer van het blaadje *Astro-Vizier* zendt CIDI een artikel toe waarin de auteur de overwinning van Simson op de Filistijnen vergelijkt met het: 'Joodse streven overal de macht in handen te nemen of minstens te infiltreren'. Zijn conclusie is - na het noemen van een tweetal 'voorbeelden' - dat het dan niet 'Opmerkelijk meer is dat de thans 50-jarige staat Israel onverminderd in een staat van gewapende vrede moet leven'. In een brief aan de auteur van het stuk stelt CIDI o.a. dat de publicatie van dit soort antisemitische ideeën voor Joden

zeer beledigend is en vooroordelen aanwakkert. De auteur van het stuk ontkent in zijn antwoord antisemitische bedoelingen te hebben gehad. Hij biedt geen verontschuldiging aan.

20 februari - In het weekblad *De Roskam* verschijnt een recensie van het boek *Sjema Jisraeel, kom nou* van Enno de Witt. In zijn recensie spreekt hij over "het bezette Palestina" wanneer hij Israël bedoelt. Dit Palestina 'zucht nu alweer vijftig jaar onder een wrede meedogenloze Joodse bezettingsmacht'. Nederlandse Joden beschuldigt hij van straatterreur. De directeur CIDI reageert met een ingezonden brief in *De Roskam*. Hoofdredacteur Hans Pape beroept zich in zijn antwoord op de vrijheid van meningsuiting.

12 september - Het *Gelders Dagblad* heeft een rubriek waarin lezers verzoeken kunnen doen. Een lezeres in Arnhem verzoekt om de tekst van een oud katholiek liedje. De redactie vindt de tekst en drukt deze af. Deze heeft o.a. de volgende passage over de kruisiging van Jezus: 'Enne wat vondede Hij daar al staan? Een bende van zeventig Joden, ja Joden. Die kwamen er op Gods wegen staan. Zij hebben den Heere gevange. Z'hebben hem gebonden aan armen en knieën. Zij hebben hem gegeeseld zoo lange, a lange. En Maria moest er het zien! Zij hebben Heer Jezus geslagen. Z'hebben hem geslagen met koorden zoo stijf. Die knopen van den koorde, ja koorde. Die stonden in Jezus zijn lijf. Zij hebben een kruisje doen maken. Z'hebben den Heere daar opgeleid. Dat kruisken was zestien voet lange, ja lange. Zijn armpjes zo wagenwijd opengespreid! Jezus die is er een mensche geweest. Stierf aan het kruisje den bitteren dood....'. Naar aanleiding van een brief van één van de lezers en een telefonische reactie van het CIDI biedt de redacteur in een volgende uitgave van het *Gelders Dagblad* zijn verontschuldiging aan. Zijn overwegingen om het lied te plaatsen "rechtvaardigen echter niet" schrijft hij "mijn besluit om dit lied af te drukken, zonder aan mijn Joodse landgenoten te denken.....iedereen die zich door deze aflevering van de rubriek gekwetst voelde wil ik mijn verontschuldigen aanbieden".

12 november - De politie in Leeuwarden onderzoekt de activiteiten van het postorderbedrijf Nordisc, dat rechts-extremistisch materiaal aan zou bieden. De antifascistische groep Kafka vermoedt dat Nordisc cd's verkoopt van ultra-rechtse bands.

22 november - Een inwoner uit de Achterhoek maakt bij CIDI melding van een column in het *Weekblad Zondag*. In de rubriek 'Brief van Gradus' schrijft 'Gradus' een brief aan zijn broer in Canada. Hij schrijft daarin over Jaap die hij mist. Jaap, een Joodse man, blijkt uit de brief is een negatief persoon, die overal kritiek op heeft: 'Niks deugde bij de Jood, behalve Israël....als je geen lot voor Israël van hem kocht, maakt hij je uit voor alles wat lelijk was...Heel ongenueanceerd stond hij altijd te schreeuwen dat nou de Duitsers moesten worden vergast en meer van die racistische taal die hij hun juist verweet... De laatste berichten waren dat hij zat te verpieteren in een Joods verpleegtehuis. Jaap mag niet bij

gelijkgestemden zitten. Dan mist hij zijn dagelijkse portie levenskracht. Die putte hij uit de adrenaline die hij op deed door te schelden op zijn andersdenkende medemens....'. De brief gaat verder, waarin Gradus zegt graag Jaap weer te willen spreken, dan zou hij zeggen 'dat ik niet alle Joden een zak vind zoals hem. Zoals hij niet alle Nederlanders zo'n hufter moet vinden als hij Gradus vindt'. Dan gaat de brief over het Nederlandse koloniale bestuur. Gradus zou Jaap daarover zeggen dat dat bestuur ook 'knap smerig was. Dat het ons net zo goed dun door de broek zal lopen als Israel het voor het zeggen krijgt. Ik zal hem zeggen dat wij hier niet bang hoeven te zijn voor de buitenlanders zolang ze de meerderheid niet vormen. Dat macht misbruik is. Dat dat geldt voor alle nationaliteiten. Dat voor allemaal ook geldt dat de mens egoïstisch is. Daarom had ik Jaap zo graag op de kast gejaagd'. Opmerking: De column is in dialect geschreven.

16 december - De platenfirma Emi Elektrola stopt de verspreiding van een cassette van de Duitse zanger Heino, omdat er een aantal *Heimat*-liederen, volksliederen die door de nazi's veel gezonden werden, op staat. Op de cassette *Wenn wir schreiten Seit an Seit* staat onder het Deutschland-lied met de tekst 'Deutschland, Deutschland uber alles'. Een van de liederen wordt gezongen op de melodie van het Nederlandse volkslied, het Wilhelmus. EMI gaat ook andere producties controleren op teksten waaruit nazi-sympathieën spreken. Het album is nooit in de reguliere handel geweest. Het televisie-programma *Report* berichtte echter dat het album al bijna tien jaar door een rechts-extremistische uitgeverij in Munchen aan de man wordt gebracht. EMI produceerde het album in opdracht van deze uitgeverij.

6. Internet

CIDI ontvangt van diverse personen meldingen van antisemitische uitingen op internet. Deze worden doorgestuurd naar het *Meldpunt Discriminatie Internet* (MDI).

Het MDI bestaat sinds 1997. Door middel van het sturen van een waarschuwing/verzoek tot verwijdering en/of het doen van aangifte probeert het MDI te komen tot een vermindering van discriminerende en/of racistische uitingen op het Nederlandse gedeelte van internet. In de periode 22 maart 1998/21 maart 1999 noteert het MDI 121 meldingen, waarvan 31 antisemitisch. Bijna een verdubbeling van het aantal meldingen ten opzichte van de verslagperiode 97/98. Het MDI doet in de verslagperiode 98/99 één keer aangifte. Ten aanzien van de overige meldingen gaat het MDI na in hoeverre ook hier tot een aangifte gekomen kan worden.

De politieke partijen CD, de NNP en het Nederlands Blok onderhouden een website, de één actiever dan de ander. Verder hebben de organisaties Voorpost, NLSV en de Onafhankelijke Nationale Persdienst een website. In Nederland zijn niet veel *hatesides* te vinden, omdat opstellers ervan strafbaar zijn. Het grootste deel is afkomstig uit (voornamelijk) de Verenigde Staten, Canada en

Scandinavië. Incidenteel duiken er Nederlandstalige antisemitische en/of racistische websites op van individuen. Over het algemeen verdwijnen deze ook weer.

12 juni - Het antidiscriminatie bureau Amsterdam krijgt een melding van antisemitische e-mail ontvangen door een inwoner van Amsterdam. Hij heeft aangifte gedaan. Het Openbaar Ministerie start een onderzoek.

12 en 13 december - CIDI ontvangt twee antisemitische e-mails. Eén naar aanleiding van de activiteiten van CIDI met betrekking tot onderzoek naar Joodse gelden die na de Tweede Wereldoorlog niet zijn terugbetaald. Degene die de e-mails stuurt schrijft onder meer het volgende. 'In Nederland is de joodse gemeenschap alleen maar uit op geld. Het Anne Frank huis is daar een goed voorbeeld van. Winstbejag op een dergelijke wijze is een bijzondere nare eigenschap..Kapitaal verwerven op een slinkse wijze, zich verbergen achter anderen en vervolgens een grote mond opzetten dat is joods eigen....Emigreer dan kunt u daar met zijn allen de mensenrechten onderling schenden.' In de tweede e-mail schrijft hij onder meer: 'Waren het niet de Joden die Christus hebben vermoord? Denk eens na en laat de Nederlandse Joodse gemeenschap eens een vuist maken tegen dit nodeloos geweld in Israel in plaats van het eeuwig bedenken van plannen hoe u uzelf ten koste van de overige Nederlanders kan verrijken'.

7. Sport

Het Centraal Informatiepunt Voetbalvandalisme houdt niet specifiek antisemitische voorvallen bij. Wel spreekkoren. De woordvoerder van het meldpunt zegt tegenover CIDI dat Ajax-supporters 'Joden' als Geuzen-naam zijn gaan gebruiken. In feite was dat al lang zo. Bij wedstrijden met Ajax worden nog steeds sis-geluiden gemaakt en de leuze 'Joden aan het gas' geroepen. Bij wedstrijden zonder Ajax komen spreekkoren voor als 'Wie niet springt is een Jood'. Brengen van de Hitlergroet komt zeker voor. Maar wordt niet geregistreerd. Ook worden de daders lang niet altijd (meer) opgepakt. Ook de woordvoerder van de Koninklijke Nederlandse Voetbalbond zegt niet specifiek antisemitische incidenten te registreren.

15 maart - Na de nederlaag van de amateurvoetbalclub Tonegido tegen AFC komt de doelman van Tonegido de kleedkamer binnen van AFC en roept: "Ze hebben jullie Joden allemaal vergeten te vergassen in de Tweede Wereldoorlog". De doelman krijgt een voorlopige schorsing opgelegd. Er wordt geen aangifte gedaan.

5 april - In het kader van de actie 'Voetbal, verziekt het niet' worden geen Ajax-supporters toegelaten tot de klassieker Feyenoord-Ajax. Desondanks was het stadion vol van haat. De Ajax-spelers worden onthaald met antisemitische spreekkoren en bekogeld met ijsballen en andere voorwerpen. De politie verricht

13 aanhoudingen. Eén man wordt opgepakt wegens het schreeuwen van racistische taal.

8. Religie

4 februari - De commissie van de Antroposofische Vereniging in Nederland heeft - na jarenlange druk van diverse leden uit hun achterban - het werk van Rudolf Steiner op racisme getoetst. Steiner heeft ook antisemitische uitspraken op zijn naam staan. De commissie concludeert dat het verzamelde werk van Steiner 12 uitspraken bevat die volgens de huidige Nederlandse antidiscriminatiewetgeving strafbaar zouden zijn. Vijftig andere citaten zijn volgens de commissie "licht discriminerend".

De Antroposofische leer kwam in 1993 in een kwaad daglicht te staan toen bleek dat kinderen bij het Antroposofische onderwijs geleerd werd rassen volgens stereotypen in te delen, zoals: negers hebben dikke lippen en een ritmisch gevoel.

21 april - Een Christelijk dagblad, het *Reformatorisch Dagblad* houdt een enquête onder 464 predikanten van de Hervormde Christelijk Gereformeerde en Gereformeerde Gemeenten. Twee procent van de ondervraagden vindt dat Joden het aan zich zelf te danken hebben dat zij steeds maar weer vervolgd worden; 21% is het daarmee gedeeltelijk eens.

20 juni - Op zaterdag 20 juni vindt in het grootste stadion in Nederland Amsterdam Arena een bijeenkomst plaats van de extremistische organisatie Milli Görus. Vermoedelijk hebben er geen antisemitische incidenten plaatsgevonden. Desondanks keurt CIDI het feit dat de Arena toestemming heeft gegeven voor een dergelijke manifestatie (40.000 bezoekers) af omdat de Arena door een dergelijke manifestatie toe te laten de infrastructuur van deze fanatieke groepering versterkt. In een brief aan bestuur en directie van de Arena laat CIDI dit weten. Milli Görus (Nationale Visie), de Turkse Welvaartspartij en de fascistische Grijze Wolven staan in nauw onderling contact. Het doel is de Turkse immigranten af te schermen van alle culturele en politieke Westerse invloeden. De krant van de organisatie, Milli Gazette, drukt dit streven als volgt uit. Milli Görus is een schild dat onze medeburgers beschermt tegen de assimilatie in het barbaarse Europa" Of, zoals de Secretaris van de Nederlandse afdeling van Milli Görus, Ali Yoksel anderhalf jaar geleden in Brussel uitriep: "Democratie is een Westerse dwaling". Tegen deze achtergrond heeft de rechtbank in Hamburg Milli Görus in 1995 bestempeld als "een gevaar voor de vrije democratische rechtsorde". Ook de Binnenlandse Veiligheidsdienst (BVD) waarschuwt in zijn laatste rapport tegen de groeiende invloed van deze fundamentalistische organisatie. Woordvoerders van Milli Görus laten zich herhaaldelijk antisemitisch uit. In 1996 werden Joden in de Milli Gazette betiteld als "bloed zuigende vampiers". De Westerse landen zouden volgens dit blad "werktuigen zijn van het geheime Joodse wereldcomplot".

22 juni - Naar aanleiding van de bijeenkomst van Milli Görus ontvangt het antidiscriminatie bureau Amsterdam een pamflet over de fax met o.a. de volgende tekst: 'Hee...vuile kanker Turken! Als jullie weer eens met z'n allen naar de Arena gaan (die kans is gelukkig heel klein). Laat het dan even twee weken van te voren weten. Dan kunnen we rondom de Arena een groot vuur maken om jullie massaal te cremen...'. Onderaan de tekst twee Davidsterren en vier letter van het Hebreeuwse alfabet.

oktober/november - Vanaf eind oktober tot en met begin november ontvangt CIDI vier meldingen van de verspreiding van de folder *Waarom al die ellende als God liefde is* van Jenny Goeree-Manschot. Het antidiscriminatie bureau Amsterdam ontvangt één melding. Zelf ontvangt het bureau ook een folder. Jenny Goeree is al meerdere keren veroordeeld wegens het beledigen van Joden. In deze en ook eerdere pamfletten is haar 'boodschap' dat Joden de Shoa aan zichzelf te danken hebben, omdat zij Jezus niet als de Messias aanvaardden. In dit pamflet staat letterlijk: "Ze hebben voor de moordenaar gekozen in plaats van voor de verlosser. Daarmee hebben de Joden hun eigen lijden veroorzaakt. Ze zijn dan ook zelf verantwoordelijk voor Auschwitz". Een inwoner van Utrecht en het antidiscriminatie bureau Amsterdam doen aangifte.

9. Georganiseerd extreem-rechts

Inleiding

De Nederlandse Binnenlandse Veiligheidsdienst (BVD) constateert in zijn jaarverslag van juli dat extreem-rechtse organisaties in Nederland in betekenis afnemen. Het verlies van de extreemrechtse partijen bij de gemeenteraads- en parlamentsverkiezingen in maart en mei zijn daar een uiting van. Er zijn in Nederland niet meer dan vijftig georganiseerde neonazi's. De laatste jaren waren dat er nog meer dan honderd.

De extreem-rechtse partijen bij de gemeenteraadsverkiezingen van maart 1998 verliezen vrijwel al hun zetels. In Rotterdam-Schiedam behouden de Centrum Democraten (CD) 1 zetel en in Utrecht gaat één zetel naar het Nederlands Blok. Extreem-rechts had 88 zetels: 78 voor de CD, 9 voor CP'86 en 1 voor het Nederlands Blok.

Bij de parlamentsverkiezingen van mei 1998 verliest extreem-rechts hun belangrijkste vertegenwoordiging, nl. de drie Kamerzetels van de Centrumdemocraten.

Bij de Rijksuniversiteit Leiden doet Jaap van Donselaar onderzoek naar extreem-rechts. Hij noemt een aantal oorzaken van het verlies van extreem-rechts. Belangrijk daarbij is de veranderde kieswet. Voor het eerst had iedere partij 570 handtekeningen nodig verspreid over het gehele land om in alle kieskringen mee te kunnen doen. Vroeger waren 190 handtekeningen voldoende. In de

kieskringen Nijmegen en Arnhem kon de CD niet meedoen, omdat de partij betrapd werd op het onrechtmatig ronselen van handtekeningen. Vermoedelijk zijn het deze twee kieskringen geweest die het verlies van alle zetels hebben veroorzaakt, omdat deze de CD net aan het benodigd aantal stemmen voor één zetel hadden geholpen. De CD heeft nu 0,6 procent van de stemmen behaald (0,66 procent was nodig voor één zetel).

Het gevolg van de voorlopige ondergang van extreem-rechts bij de verkiezingen is een herbezinning over structuur en strategie van extreem-rechts. Dit leidde tot de (her)oprichting van nieuwe, overkoepelende organisaties.

Partijen

Centrum Democraten (CD)

Van deze eens belangrijkste extreem-rechtse partij in Nederland is vrijwel niets meer over. Men zoekt na het verlies van zijn parlementaire vertegenwoordiging naar een nieuwe vorm. Onduidelijk is of deze de partij gaat vervangen. De voorzitter van de CD Janmaat werkt sinds de desastreus verlopen gemeenteraden- en parlementsverkiezingen in ieder geval aan de oprichting van de nieuwe partij Conservatieve Democraten.

Nederlands Blok

Het Nederlands Blok is relatief belangrijk geworden, omdat het één van de twee partijen is die nog een gemeenteraadszetel heeft (Utrecht).

NVP/CP'86

Op 18 november verbiedt de Amsterdamse rechtbank de NVP/CP'86 (NVP=Nationale Volkspartij) verklaart de organisatie ontbonden. De uitspraak is gebaseerd op een hele reeks van strafbepalingen en een aantal strafrechtelijke veroordelingen van zowel leden als van de partij zelf. De uitspraak betekent concreet dat de bestuursleden Jan Teijn, Stewart Mordaunt en Martijn Freling niet meer samen lid mogen zijn van dezelfde partij. Justitie kan nu voortaan direct ingrijpen als bestuurders van CP'86 een nieuwe partij oprichten omdat dan sprake is van voortzetting van een verboden organisatie.

Groeperingen

VNN, NNP, NPN, Voorpost, NLSV

Het faillissement van de extreem-rechtse politieke partijen noodzaakt extreem-rechts zich te hergroeperen. De Volksnationalisten Nederland (VNN) gaan op in de Nieuwe Nationale Partij en in juli wordt de Nationale Partij Nederland (NPN) opgericht. Deze partij probeert extreem-rechts onder zich te verenigen. Verder

wordt de actiegroep Voorpost gereactiveerd en in een poging om ook onder studenten leden te werven wordt de splintergroepreing Nederlandse Studenten Vereniging (NLSV) opgericht.

Neo-nazi's

Nederland kent zo'n 50 neo-nazi's. Zij houden af en toe bijeenkomsten, die relatief veel aandacht krijgen (zie ook vorige verslagen). De twee 'bekendsten' zijn nog steeds Constant Kusters en Joop Glimmerveen.

Kusters, Glimmerveen

23 juni - Op een opmerkelijke wijze komt Constant Kusters in 1998 weer in het nieuws. Kusters is één van de negen geïnterviewden voor een officieel rapport van het Ministerie van VROM (Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu). De rapportage *Markante geluiden uit de onderstroom. Interviews met woordvoerders van niet-geïnstitutionaliseerde geluiden* vond plaats in het kader van project *Nederland 2030*. De ambtenaar die Kusters interviewde zegt dat zij de ideeën had geïnterviewd van "vertolkers van nieuwe maatschappelijke geluiden en acties die nog niet zijn doorgestoten naar de bovenstroom", over het jaar 2030. De geïnterviewden zijn volgens de ambtenaar allen "inventieve mensen, boeiende mensen, slimme mensen die hun "goede" of "kwade" zaakjes goed regelen". Kusters verklaart in het door hem gegeven interview een overtuigd nationaal-socialist te zijn. Hij pleit voor een Europa voor de Europeanen.

Een aantal Kamerleden stelt vragen over deze kwestie. CIDI vraagt in een brief aan de Minister van VROM het integrale rapport officieel in te trekken en de betreffende ambtenaar te berispen. De Minister zegt in haar antwoord "geschokt" te zijn over de kwestie en er "met boosheid en verontwaardiging" van kennis te hebben genomen. Weliswaar bevestigt zij vervolgens dat het rapport vernietigd zal worden, maar zij gaat niet in op het verzoek van CIDI het rapport officieel in te trekken of de ambtenaar te berispen.

6 juni - In Valburg komen tientallen neonazi's uit Nederland, België en Duitsland bijeen. De bijeenkomst is georganiseerd door de Nederlandse Volksunie van Joop Glimmerveen. De politie grijpt niet in. Verschillende bezoekers dragen hakenkruisen en SS-tekens en brengen de Hitlergroet. Glimmerveen zegt in zijn toespraak dat zijn partij streeft naar de verwezenlijking van de ideeën van Hitler: "En als wij aan de macht komen zal de multiraciale samenleving tot het verleden behoren". Constant Kusters zegt in een toespraak o.a. dat asielzoekers de "grote steden bezetten". Vijanden van de Nederlanders zijn de vreemdelingen. Justitie in Arnhem bestudeert of de bijeenkomst tot een strafzaak kan leiden. Ondanks het feit dat er journalisten aanwezig zijn stellen de neo-nazi's dat het om een besloten bijeenkomst gaat. (Zie ook onder rechtszaken).

31 oktober - In Geldermalsen vindt een internationale bijeenkomst plaats van rond de zestig neo-nazi's uit Duitsland, België en Nederland om de mislukte staatsgreep van Hitler in 1923 te herdenken. De hoteleigenaar was verteld dat de bijeenkomst een reünie betrof van Unifilmilitairen. De politie zegt geen strafbare feiten te hebben geconstateerd. Verscheidene sprekers uitten echter beledigingen aan het adres van Joden en buitenlanders. Constant Kusters en Joop Glimmerveen voorspellen een rassenoorlog en roepen op "Europa te bevrijden van vreemdelingen en Joden". Aan het eind van de bijeenkomst zingen de aanwezigen het nationaal-socialistische Horst-Wessellied, waarbij zij veelvuldig de Hitlergroet brengen. Het is de vierde keer dat een internationale bijeenkomst van neo-nazi's in Nederland plaatsvindt om de mislukte staatsgreep van Hitler te herdenken. In 1996 en 1997 gebeurde dat in Rotterdam. Of tot vervolging over wordt gegaan is niet duidelijk. Evenals bij de vorige bijeenkomsten stellen de aanwezigen dat het om een besloten bijeenkomst gaat. Er zijn echter wel journalisten aanwezig. (Zie ook onder rechtszaken).

Incidenten

24 januari - De politie van Rotterdam houdt een 19-jarige inwoner van Rotterdam aan. Tegenover agenten roept hij "Sieg Heil" en brengt de Hitlergroet. De man is één van de ongeveer 15 rechts-extremisten die vanaf het Centraal Station Rotterdam op weg waren naar Antwerpen voor een demonstratie. Deze demonstratie is overigens door de Belgische autoriteiten verboden.

februari - Naar nu blijkt wordt een raadslid van Groen-Links in Alphen aan de Rijn al een jaar lang lastig gevallen door extreem-rechts. In overleg met de politie en haar partij werd er een jaar lang geen ruchtbaarheid aan gegeven. Groen-Links is sinds de parlementsverkiezingen met tien zetels de grootste linkse oppositiepartij.

5 juli - In Delft vindt een demonstratie plaats van de Anti-Fascistische Actie (AFA). De AFA wil voorkomen dat de Nieuwe Kerk in Delft een bedevaartplaats wordt voor extreem-rechtse groepen, die daar op de sterfdag (5 juli) van Willem van Oranje een manifestatie komen houden. Tijdens de demonstratie van de 300 AFA-aanhangers die als leuze 'Nette Nazi's bestaan niet' meedragen, komt VNN-bestuurslid Marc de Boer, opdagen. Hij maakt foto's van de AFA-demonstranten. De politie neemt hem en twee AFA-leden, die dat wilden verhinderen, mee.

Al enkele jaren wil de extreem-rechtse organisatie Voorpost op 5 juli een herdenking houden bij het graf van Willem van Oranje in de Nieuwe Kerk. Zij beschouwen hem als voorvechter van de Groot-Nederlandse-gedachte (Nederland, Vlaanderen en Frans Vlaanderen). Vorig jaar lukte het Voorpost om met enkele leden bij het graf een half uur naar toespraken te luisteren, terwijl enkele tientallen sympathisanten op terrasjes bleven wachten. De politie maakte toen een einde aan de Voorpost-herdenking.

B. BESTRIJDING

1. Algemeen

14 januari - De Stichting Samenwerkend Verzet (overkoepelend orgaan van organisaties die zich tijdens de Tweede Wereldoorlog tegen de Duitse bezetting verzetten en zich na 1945 inspannen voor een tolerante samenleving) schrijven Nederlandse Internetproviders (plm. 80) een brief met het verzoek geen fascistische of neo-nazistische websites meer door te geven. Rond de twaalf providers betuigen hun steun.

februari - In februari vindt een internationale conferentie plaats in Utrecht om tot een gedragscode te komen voor politieke partijen om gevoelens van racisme niet te misbruiken.

10 februari - De onderzoeksgroep Kafka stelt een 'who is who' samen van CP'86. Er staan 227 namen in. Ook van overleden partijgangers en van personen die geen lid meer zijn maar elders in de extreem-rechtse beweging actief zijn om zo een beeld te geven van de geschiedenis van de partij.

15 februari - De nieuwe vakbond FNV Bondgenoten besluit leden die zich voor de gemeenteraadsverkiezingen voor extreem-rechtse partijen verkiesbaar stellen te royeren. Kandidatenlijsten van deze partijen worden vergeleken met de ledenlijst van FNV Bondgenoten.

6 maart - De stichting Pop Against Racism markeert haar vijfjarig bestaan met de single *One Voice*. De opbrengsten van de single en het benefietconcert van alle artiesten die aan de single meewerken gaan naar de stichting Pop Against Racism.

21 maart - Voor de zevende maal organiseert het comité Nederland Bekent Kleur een anti-racisme demonstratie in Amsterdam. Er lopen rond de 1500 demonstranten mee. De demonstratie is de afsluiting van een actieweek tegen racisme, waarin op diverse plaatsen in Amsterdam activiteiten plaatsvonden.

20 maart-17 april - In deze periode vinden diverse debatten en acties plaats gericht op de multiculturele samenleving. Een kleine honderd organisaties uit onderwijs, kunst, muziek en politiek en doen mee. Er vindt een debat over vluchtelingen plaats (20 maart in Amsterdam), een debat over integratie en extreem-rechts (3 april in Amsterdam) en een debat over illegaal verblijvende buitenlanders in Nederland (17 april in Amsterdam).

29 april - De Postbank mag CP'86 weigeren als rekeninghouder. De Commissie Gelijke Behandeling stelt de Postbank in het gelijk na een klacht van CP'86. De Postbank gaat principieel geen zakenrelatie aan met personen of instellingen waarvan de activiteiten maatschappelijk onaanvaardbaar zijn. Volgens CP'86 is

het in strijd met de Wet op de Gelijke Behandeling dat de Postbank de partij een rekening weigert. Volgens de Commissie Gelijke Behandeling mag een bank een partij niet weigeren op grond van de politieke overtuiging, maar wel op grond van misdragingen. Op basis van deze uitspraak kan CP'86 verwachten dat ook andere banken de partij een rekening zullen weigeren.

juli - Het *Historisch Nieuwsblad* publiceert een onderzoek naar kennis over WOII. Tweehonderd personen, onderverdeeld in de leeftijdscategorieën twintig tot veertig, veertig tot zestig en zestig plus werden ondervraagd. Ondanks het feit dat de kennis niet groot blijkt te zijn - tachtig procent weet niet wanneer de Duitse invasie van Nederland plaatsvond - vindt negentig procent van de ondervraagden dat de WOII herdacht moet blijven worden. Jongeren vanuit waakzaamheid tegen racisme; ouderen omdat zij beducht zijn voor totalitarisme en massahysterie.

juli - Het gemeentebestuur van Vlaardingen besluit geen museum voor de overleden dokter Moerman in te richten. Wel zal de gemeente de woning van wijlen Moerman, waarin het museum zou komen, tot in elk geval 2000 blijven onderhouden. Moerman is in Nederland bekend wegens zijn (omstreden) kankertherapie. CIDI had vorig jaar geprotesteerd tegen de plannen voor het museum, gezien de zeer antisemitische denkbeelden van Moerman (zie ook verslag over 1997).

14 augustus - De Deense politie verbiedt de mars ter herdenking van de dood van Rudolf Hess. Aan de grens worden neo-nazi's uit allerlei landen tegengehouden, uit Nederland betreft dat o.a. Constant Kusters. E. Homan (CP'86), die per vliegtuig reist, lukt het wel Denemarken binnen te komen.

5 november - Het Landelijk Bureau Racisme Bestrijding komt met een eerste rapportage betreffende het jaar 1997 over het project Registratiesystemen. Doel is om te komen tot een centraal, uniform en daarom vergelijkbare, betrouwbare en objectieve registratie van discriminatieklachten in Nederland. Aan het registratiesysteem hebben in 1997 van de ruim 40 Anti Discriminatie Bureau's (ADB's) in Nederland 24 ADB's meegewerkt.

Het probleem bij het in kaart brengen van uitingen van discriminatie, dat het beeld niet volledig kan zijn. Op de allereerste plaats omdat alleen die gevallen geregistreerd kunnen worden, die gemeld worden en ten tweede omdat (nog) niet alle registratie-meldpunten - behalve de ADB's zijn dat ook Justitie, de Binnenlandse Veiligheidsdienst, de politie, de Nationale Ombudsman, de Commissie Gelijke Behandeling, het Anne Frank Huis en het CIDI - aan het systeem meedoen.

2. Rechtszaken

Rotterdam, 22 januari/3 februari/25 maart - Het Openbaar Ministerie gaat de leider van de Nederlandse Volksunie (NVU) Joop Glimmerveen (69) vervolgen voor zijn aandeel in een neonazi-bijeenkomst in Rotterdam op 9 november 1996 en een neonazi-bijeenkomst in Schiedam een week eerder op 2 november 1996. Ook Stewart Mordaunt, voorzitter van CP'86 en tot de gemeenteraadsverkiezingen van maart raadslid in Den Haag, wordt vervolgd voor uitlatingen in een toespraak die hij hield tijdens de bijeenkomst van 9 november in Rotterdam. Hij zei toen, dat "blanke politici het blanke ras verkwanselen" en hij sprak over de "Joodse overheersing van de Nederlandse politieke partijen". Glimmerveen had gesproken over het "afbreken van de multiculturele samenleving". Verder beledigde hij een lid van de Tweede Kamer, mevrouw Singh Varma. Alle allochtonen moeten volgens Glimmerveen het land uit behalve Singh Varma "deze volgevreten oplichtster moet eerst vijf jaar op water en brood in een werkkamp".

Rotterdam, maart - De politierechter in Rotterdam veroordeelt de neo-nazi Constant Kusters tot 60 uur dienstverlening wegens het dragen van een spandoek met daarop onder meer een hakenkruis en een adelaar tijdens een demonstratie in Rotterdam op 3 februari 1996. De anti-fascistische organisatie AFA heeft naar aanleiding van deze uitspraak het Openbaar Ministerie in Rotterdam om opheldering gevraagd. AFA stelt dat alternatieve straffen, zoals dienstverlening, niet zijn bedoeld voor mensen die bij herhaling dezelfde strafbare feiten plegen.

Rotterdam, 8 april - J. Glimmerveen wordt wegens de hierboven genoemde uitlatingen veroordeelt tot vier maanden gevangenisstraf. De eis was vijf maanden. De rechtbank acht bewezen dat hij met "racistische en opruiende taal" heeft aangezet tot haat en discriminatie van buitenlanders. De wijze waarop de NU tijdens genoemde bijeenkomsten sprak over buitenlanders kan volgens de rechtbank zeer wel leiden tot echte agressie.

Tijdens de rechtszaak stond centraal of de twee bijeenkomsten openbaar waren. Volgens extreem-rechts waren het besloten vergaderingen, waarvoor een select groepje journalisten was uitgenodigd. De Officier van Justitie meent echter dat wanneer journalisten toegelaten worden en hun verder geen beperkingen worden opgelegd, er niet meer van een besloten karakter gesproken kan worden.

De politie heeft bij geen der bijeenkomsten ingegrepen. Hun richtlijn is slechts de handhaving van de openbare orde. Tijdens de bijeenkomsten, één op de dag dat in Nederland de Kristallnacht herdacht wordt, liepen ordebewakers rond met armbanden met hakenkruisen. Constant Kusters en Eite Homan hesen de hakenkruisvlag en brachten de Hitlergroet. Er waren ruim 80 neo-nazi's uit Nederland, België en Duitsland aanwezig. Sprekers waren, zoals hierboven aangegeven o.a. Joop Glimmerveen en Stewart Moordend. Ook in 1997 vond op 8 november in Rotterdam een dergelijke bijeenkomst van neo-nazi's plaats. In

1998 vonden in Valburg en Geldermalsen eveneens bijeenkomsten van neo-nazi's plaats, waar de politie niet heeft ingegrepen (zie boven onder incidenten).

CIDI heeft in verband met al deze bijeenkomsten de ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken verzocht harder en adequater op te treden. Naar aanleiding van de bijeenkomsten uit 1996 heeft de Minister van Justitie het Openbaar Ministerie onder meer verzocht te onderzoeken of CP'86 kan worden verboden. Dit laatste is in 1998 ook daadwerkelijk geschied

(zie ook verslagen over [1996](#) en [1997](#)).

Arnhem, 19 mei - Het voormalige CD-raadslid in Arnhem, H. Selhorst, krijgt vijf maanden gevangenisstraf waarvan 3 voorwaardelijk wegens heroïnebezit. In maart stond bood hij bij een verslavingscentrum in Nijmegen verslaafden een portie heroïne aan of 25 gulden in ruil voor een handtekening voor zijn kandidatuur op de kieslijst van de CD voor de gemeenteraadsverkiezingen. Door zijn aanhouding was de CD in de kieskringen Arnhem en Nijmegen te laat met het inleveren van de kandidatenlijst.

Dordrecht, 17 juli - Het Openbaar Ministerie in Dordrecht veroordeelt een groep van twaalf jongeren tussen de twaalf en zestien jaar tot een alternatieve straf van tien tot veertien uur onbetaald werk. De jongeren hadden in maart een woning in Dordrecht vernield en met hakenkruisen beklad.

Den Haag, 28 juli - Het Openbaar Ministerie seponeert de strafzaak tegen T. Mudde, thans aanvoerder van de extreem-rechtse organisatie Voorpost. In 1995 zou Mudde in het partijblad van CP'86 *De Revolutionaire Nationalist* in drie artikelen hebben aangezet tot vreemdelingenhaat en discriminatie. Mudde was toen bestuurslid van CP'86. Het OM meent dat Mudde zijn uitspraken niet in het openbaar heeft gedaan. Het blad werd in bruin papier verpakt verstuurd en lag niet op openbare plaatsen. Overleg tussen CIDI en het OM levert geen nieuwe gezichtspunten op.

Amsterdam, 4 november - De Officier van Justitie in Amsterdam eist 500 gulden boete tegen Peter Edel, auteur van het artikel *Kanttekeningen bij Herdenking* in het blad *Ravage* van mei 1996. Eveneens 500 gulden boete tegen de redacteur van het blad. Op 18 november spreekt de rechtbank beiden vrij, omdat de "klacht is gedaan door een viertal loges van B'nai B'rith in Nederland en een aantal leden daarvan, zonder een daartoe strekkende volmacht van de beledigde". De Officier van Justitie gaat in hoger beroep.

In 1996 hadden leden van B'nai B'rith Nederland met steun van CIDI een aanklacht ingediend. *Ravage* is een politiek links tweewekelijks blad, dat landelijk wordt verspreid. Op 3 mei 1996 had de redactie het artikel *Kanttekeningen bij Herdenking* van Peter Edel geplaatst. Hierin legt hij een verband tussen B'nai B'rith en de Ku Kux Klan. Hij beticht B'nai B'rith ervan een stimulerende invloed

te hebben op het nazistisch denken. De organisatie wordt aangeduid als "een Joodse elite die verondersteld wordt een stimulerende invloed te hebben op het nazistische denken". B'nai B'rith zou niets anders zijn dan een vorm van vrijmetselarij, net als de KKK. Onder het mom antisemitisme te bestrijden zou B'nai B'rith eraan bijdragen dat "dit soort gedachten" worden verspreid. B'nai B'rith wordt voorts aangeduid als "een Joodse elite die zich via neo-nazi's lijkt te richten tegen de belangen van de Joodse burger". Zij zou een organisatie zijn die het antisemitisme gebruikt als dekmantel voor criminele activiteiten.

In zijn verweer voor de rechtbank zegt Edel zich te richten "op mensen die verantwoordelijk zijn voor onderdrukking en massamoord, uit welke hoek ze ook komen".

Amsterdam, 18 november - De Amsterdamse rechtbank veroordeelt een Amsterdamse koopman wegens het verkopen van *Mein Kampf*. Het betreft deel 1, geschreven in oude Duitse letters. De koopman krijgt geen straf opgelegd.

Justitie beschouwt het als een strafbaar feit, dat de koopman het boek "anders dan ten behoeve van zakelijke berichtgeving (...) ter verspreiding in voorraad heeft gehad". De koopman gaat in hoger beroep, omdat bibliotheken het boek wel mogen uitlenen en het eenvoudig van internet te halen is. De rechtbank vond dat zelf ook een dilemma. Vandaar dat de verkoper geen straf krijgt opgelegd. De koopman met als standplaats de beroemde tweedehandsmarkt *Het Waterlooplein* in Amsterdam zegt zich te realiseren dat mensen aanstoot nemen aan het boek, vandaar dat hij het helemaal had afgeplakt. Alleen 'Adolf' was nog leesbaar.

De Ministers van Justitie en Onderwijs gaven eind 1997, naar aanleiding van schriftelijke Kamervragen, richtlijnen uit over de verkoop van *Mein Kampf*. Zij achtten het boek volgens het strafrecht verboden. Wel zagen zij ruimte voor een wetenschappelijke verantwoorde heruitgave, waarbij de uitgever zich in een voorwoord distantieert van de inhoud en zijn motieven voor de heruitgave duidelijk uiteenzet (zie ook verslag over 1997).

Den Haag, 9 december - De politierechter in Den Haag spreekt een lid van CP'86 vrij voor het scanderen van de leus 'Eigen volk eerst'. Volgens de rechter is het roepen van de tekst niet altijd strafbaar. De rechter verwijst naar het recht op vrije meningsuiting. De dader was aangehouden, nadat hij in september met geestverwanten was gaan kijken bij het huis van bewaring in Alphen (bij Den Haag), waar een demonstratie plaatsvond tegen het opsluiten van uitgeprocedeerde asielzoekers. Daar riepen zij onder meer "Eigen volk eerst". Ook hadden zij een vlag met een Keltisch kruis.

Amsterdam, 9 december - De rechtbank in Amsterdam verbiedt het verspreiden van het boek *Anne Frank: een kritische benadering* van de Holocaustontkenners Robert Faurisson en Siegfried Verbeke. Hierin noemen zij het dagboek een

falsificatie. Volgens de rechtbank hebben de auteurs "in hoge mate onzorgvuldig gehandeld". Door de echtheid in twijfel te trekken handelden zij volgens de rechtbank "onrechtmatig". Cruciaal in de uitspraak is, dat het in twijfel trekken van de authenticiteit "op de wijze als gedaan" wordt veroordeeld. Dat betekent dat niet bij voorbaat vaststaat dat het betwisten van de echtheid van het dagboek onrechtmatig is. Het is nu wel eenvoudiger geworden om op te treden tegen mensen die dit beweren, omdat zij met geheel nieuwe feiten moeten komen.

Faurisson en Verbeke mogen dit boekje of ander materiaal met dezelfde inhoud niet meer in Nederland verspreiden op straffe van een dwangsom van 25.000 gulden per overtreding. De uitspraak van de rechtbank heeft jaren op zich laten wachten omdat de auteurs resp. de Franse en Belgische nationaliteit bezitten. In België en Frankrijk gelden andere rechtsregels. De Anne Frank Stichting was het proces tegen de auteurs, de vereniging Vrij Historisch Onderzoek waartoe de schrijvers behoren en uitgever L. Van den Bossche in 1992 begonnen. In een ander proces, aangespannen door CIDI en de Anne Frank Stichting, is Verbeke in Nederland ook al in 1997 veroordeeld wegens verspreiding van pamfletten, waarin de Holocaust wordt ontkend. Voor dit delict heeft elk rechtscollege waar de zaak diende, tot en met de Hoge Raad, hem veroordeeld (zie ook verslag over 1997).

C. BEOORDELING

Het aantal antisemitische incidenten is ten opzichte van 1997 gelijk blijven. Toen was er sprake van een duidelijke toename ten opzichte van 1996. Ook de aard van de incidenten is vergelijkbaar met die uit 1997.

Verheugend is dat extreem-rechtse partijen bij de gemeenteraads- en parlementsverkiezingen vrijwel zijn weggevaagd. Belangrijk in dit kader is ook dat de extreem-rechtse partij CP'86 verboden en ontbonden werd verklaard. Over revisionisme - de ontkening van de Holocaust - ontving CIDI in 1998 geen klachten. Vermoedelijk is ook nu weer de goede wetgeving in Nederland en het feit dat Holocaustontkenners een ontsnappingsroute via internet hebben gevonden de oorzaak. Zolang zij een buitenlandse provider hebben is het moeilijk hen in Nederland aan te pakken.

Het Meldpunt Discriminatie Internet is zich verder aan het professionaliseren. Gezien de toename van racisme en antisemitisme op internet is dat een goede ontwikkeling.

Antisemitisme en racisme in de sport krijgt weliswaar veel aandacht, maar er wordt niet adequaat tegen opgetreden. Antisemitische incidenten worden niet apart geregistreerd, aan antisemitische spreekkoren wordt niets gedaan.